

IZLOŽBA Novac i medalje u Muzeju Mimara u Zagrebu

Prigodne medalje povodom pastoralnih pohoda pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj: Rad Kuzme Kovačića

Hrvatski numizmatički panteon

Kovani novčići i medalje na profinjen način govore o hrvatskoj povijesti, kulturi, znanosti i umjetnosti u našem vremenu

Martina KALLE

Kiparstvo se u pravilu doživljava kroz manje ili više monumentalnu skulpturu, no jedan vid kiparstva - medaljerstvo svakodnevno je prisutan u životu kroz kovanice. Malo je poznato da rješenje sadašnjega hrvatskoga kovanog novca potpisuje akademski kipar Kuzma Kovačić, a mjesto gdje kovani novac nastaje, Hrvatski novčarski zavod, institucija je gdje se nastavlja duga tradicija hrvatskoga medaljerstva.

Ta, široj publici malo poznata praksa, do kraja tjedna može se vidjeti na prigodnoj numizmatičkoj izložbi medalja i kovanog novca u studiju Muzeja Mimara u Zagrebu, priredenoj u povodu petnaeste obljetnice rada Hrvatskoga novčarskog zavoda.

Medalje znamenitih

Medaljerstvo je bitan dio hrvatskoga kiparstva, u kojem su se okušali brojni moderni umjetnici dvadesetoga stoljeća - Robert Frangeš Mihanović, Rudolf Valdec, Ivan Meštrović, Ivo Kerdić, Vanja Radauš, Kosta Angeli Radovani i Želimir Janež, a svoj su prinos minijaturnoj plastici dali i Ivan Jeger, Zdravko Brkić, Brane Črlerjak, Damir Mataušić, Stjepan Divković i Kuzma Kovačić u novije vrijeme.

Kovani novčići i medalje iskovani posljednjih desetljeće i pol u Hrvatskome novčarskom zavodu, sada izloženi u Mimari, djela su primijenjene umjetnosti, te na profinjen način male forme govore o povijesti, kulturi, znanosti i umjetnosti u našem vremenu.

U HNZ-u posebno su ponosni na medalje hrvatskih gradova u zlatu i sre-

Replike staroga hrvatskoga kovanog novca: bradan i libertina

U HNZ-u posebno su ponosni na medalje hrvatskih gradova u zlatu i srebru na kojima su se našle vizure Zagreba, Vukovara, Dubrovnika, Pule, Karlovca i Splita

bru na kojima su se našle vizure Zagreba, Vukovara, Dubrovnika, Pule, Karlovca i Splita. Medalje sa svojim likom dobili su i znamenite ličnosti hrvatske povijesne, kulturne i znanstvene baštine: Ivana Brlić-Mazuranić, Katarina Zrinska, Slava Raškaj, Nikola Tesla, Andrija Mohorovičić, Benedikt Koturlević, Faust Vrančić, Juraj Julije Klović, Ivan

Prigodne medalje uz obilježavanje godišnjica Hrvatskoga novčarskog zavoda: Radovi Kuzme Kovačića i Damira Mataušića

Meštrović, Marin Držić, Lovro Matačić, Miroslav Krleža...

Pastoralni pohodi svetoga oca Ivana Pavla II. Republici Hrvatskoj također su ovekovječeni u medaljama od plemenitih metala, a u HNZ-u ne daju da u zaborav utone ni stari kovani novac pa su stoga načinjene suvremene replike bradan iz 1735., libewrtina iz 1791. i hrvatski talir Matija II. iz 1613.

Poneki od njih gledatelja ostavljaju bez daha finoćom sitnih detalja na malenoj površini medalje, a interesantan iskorak iz uobičajenih oblika jesu jednostavnost i čiste forme te izbor tipa slova na medalji posvećenoj Ivanu Meštroviću.

Izlazak iz kanona

Gledajući u cjelini, ipak se radi o igri na sigurno i oblikovanju u klasičnoj brazdi. Lijep iskorak čini jedan noviji rad - spomen medalja »Bleiburške žrtve i žrtve križnih putova hrvatskoga naroda 1945. godine« autora Damira Mataušića, koja izlazi iz zadanoga kanona figuralike.

Doduše, radi se o temi vizualno savršenoj za medij filma, ali ne i minijaturnog kiparstva, ali Mataušićevo rješenje stiliziranog križa unosu dašak novosti u vrlo konzervativan pristup vidljiv u ostalim medaljama, a posebno onima posvećenima konkretnim osobama, koje su često na granici kiča.

Moglo bi se tu istaknuti još nekoliko primjera modernog likovnog i grafičkog jezika (u smislu odabira vrste slova), ali s likovnoga stanovišta - teško je otići se dojmima da je ipak potreban autorski propuh na polju suvremenog hrvatskog medaljerstva.